

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието, храните и горите

СТАТУТ НА ДИРЕКЦИЯ „ВЪТРЕШЕН ОДИТ“ В МИНИСТРЕСТВОТО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

Статутът на дирекция „Вътрешен одит“ е официален писмен документ, подписан от министъра на земеделието, храните и горите и директора на дирекция „Вътрешен одит“ и е съгласуван от Одитния комитет, създаден по реда на Закона за вътрешния одит в публичния сектор (ЗВОПС). Статутът се изготвя на основание чл. 27, ал. 1, т. 1 от ЗВОПС, във връзка със Стандарт № 1000 „Цел, правомощия и отговорности“ от Международните стандарти за професионална практика по вътрешен одит в публичния сектор, приети от Института на вътрешните одитори (ИВОБ). Статутът е разработен в съответствие с дадените насоки в Наръчника за вътрешен одит, утвърден от министъра на финансите със Заповед № ЗМФ 184/06.03.2020 год.

Настоящият Статут регламентира целта и обхвата на вътрешния одит; правата, задълженията, правомощията и отговорността на директора на дирекция „Вътрешен одит“, вътрешните одитори и министъра на земеделието, храните и горите във връзка с дейността по вътрешен одит, както и връзките и правоотношенията на директора на дирекцията с други държавни органи, структури и организации.

Същият заменя Статута на дирекция „Вътрешен одит“ в Министерството на земеделието, храните и горите от 22.02.2018 г., с Анекс №1 от 19.03.2019 г. към него.

I. СЪЩНОСТ И РОЛЯ НА ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ

Вътрешният одит е независима и обективна дейност за даване на увереност или консултиране, предназначена е да носи полза и да подобрява дейността на Министерството на земеделието, храните и горите.

Дейността по вътрешен одит ще се ръководи при спазване на задължителните указания на Института на вътрешните одитори, които включват Основните принципи на професионалната практика по вътрешен одит, Етичния кодекс, Международните стандарти за професионалната практика по вътрешен одит и Дефиницията на вътрешния одит. Задължителните указания съставляват основните изисквания за професионалната практика по вътрешен одит и принципите, спрямо които се оценява ефективността на неговото осъществяване.

Вътрешният одит се осъществява чрез два вида одитни ангажименти:

▪ *Одитен ангажимент за даване на увереност (ОАУ)* - предоставяне на обективна оценка на доказателствата от страна на вътрешния одитор с цел да се предостави независимо мнение или извод относно процес, система или друг обект на одит. Одитният ангажимент за даване на увереност се осъществява основно чрез: одит на системите, одит за съответствие, одит на изпълнението, финансов одит, одит на информационните системи и технологии и преглед на състоянието.

▪ *Одитен ангажимент за консултиране (ОАК)* - изразява се в даване на съвет, мнение, обучение и други, включително участие в работни групи или комисии, предназначени да подобряват процесите на управление на риска и контрола, без вътрешният одитор да поема управленска отговорност за това.

- Официалният одитен ангажимент за консултиране се извършва по инициатива на ръководството на МЗХГ. Въпросът за консултиране се поставя в писмен вид до директора на дирекция „Вътрешен одит“ със заповед, писмо или резолюция, регистрирани в Автоматизираната информационна система (АИС) на МЗХГ;

- Неофициалният одитен ангажимент за консултиране се осъществява текущо като рутинна дейност и обмяна на информация. Представява устно и/или писмено предоставяне на съвети и мнения от вътрешните одитори.

Вътрешният одит играе съществена роля за постигане целите на Министерството на земеделието, храните и горите, като подпомага ръководството чрез:

1. Идентифициране и оценяване на рисковете в министерството.
2. Оценяване на адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол по отношение на:

2.1. идентифицирането, оценяването и управлението на риска от ръководството на министерството;

2.2. съответствието със законодателството, вътрешните актове и договорите;

2.3. надеждността и всеобхватността на финансовата и оперативната информация;

2.4. ефективността, ефикасността и икономичността на дейностите;

2.5. опазването на активите и информацията;

2.6. изпълнението на задачите и постигането на целите.

3. Даване на препоръки за подобряването на дейностите в министерството.

Вътрешният одит използва систематичен и дисциплиниран подход за оценка и подобряване на ефективността на процесите по управление, контрол и управление на риска,

включително провеждане на обучения по управление на риска.

II. ОБХВАТ

Дирекция „Вътрешен одит“ осъществява вътрешния одит на:

- всички структури, програми, дейности и процеси в министерството, включително на финансираните със средства от Европейския съюз;
- второстепенните разпоредители с бюджет (ВРБ) в системата на МЗХГ, в които няма звено за вътрешен одит;
- търговските дружества по чл. 61 от Търговския закон (ТЗ) и държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от ТЗ към министъра на земеделието, храните и горите, в които няма звено за вътрешен одит.

Съставът на единиците от одитната вселена на дирекция „Вътрешен одит“ в МЗХГ подлежи на ежегодна актуализация, както и на актуализация при изготвяне на стратегическия и годишен план.

На основание чл. 13, ал. 2 от ЗВОПС, по инициатива на министъра на земеделието, храните и горите, дирекция „Вътрешен одит“ може да извършва одитни ангажименти на всички организации и юридически лица в системата на МЗХГ и когато в тях има звено за вътрешен одит.

На основание чл. 13, ал. 4 от ЗВОПС, дирекция „Вътрешен одит“ в МЗХГ осъществява наблюдение и координация при планирането, извършването и докладването на дейността на звената за вътрешен одит на следните организации, чиито ръководители са второстепенни разпоредители с бюджет, и на търговските дружества и държавните предприятия по чл. 12, ал. 2, т. 6 – 8 от ЗВОПС:

1. Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ);
2. Изпълнителната агенция по горите (ИАГ);
3. „Северозападно държавно предприятие“ ДП, гр. Враца;
4. „Северноцентрално държавно предприятие“ ДП, гр. Габрово;
5. „Североизточно държавно предприятие“ ДП, гр. Шумен;
6. „Югозападно държавно предприятие“ ДП, гр. Благоевград;
7. „Южноцентрално държавно предприятие“ ДП, гр. Смолян;
8. „Югоизточно държавно предприятие“ ДП, гр. Сливен;
9. „Напоителни системи“ ЕАД.

На основание чл. 13, ал. 5 и ал. 6 от ЗВОПС във връзка с изпълнение на одитен ангажимент за даване на увереност дирекция „Вътрешен одит“ може да извършва проверки в структури и лица извън министерството на земеделието, храните и горите, като структурите и лицата по ал. 5 трябва да са свързани с дейността на министерството и/или да са получатели на бюджетни средства или средства по програми и фондове на Европейския съюз.

III. НЕЗАВИСИМОСТ

Дирекция „Вътрешен одит“ изпълнява задачите си ефективно и обективно /без натиск или упражняване на влияние/ единствено в условия на независимост, осигурени от министъра на земеделието, храните и горите, чрез:

- пряко подчинение на вътрешния одит на министъра на земеделието, храните и горите;
- докладване резултатите от одитните ангажименти, дадените препоръки и резултатите от проследяване изпълнението на препоръките на министъра на земеделието, храните и горите;
- назначаване и освобождаване на директора на дирекция „Вътрешен одит“ и на вътрешните одитори след писмено съгласие на министъра на финансите и в съответствие с изискванията на ЗВОПС;
- осъществяване на функции и дейности в МЗХГ, свързани само с дейността по вътрешен одит, без да се допуска намеса при планиране, извършване и докладване на резултатите от одитните ангажименти¹;
- свободен достъп до ръководството и всички служители в МЗХГ, всички негови

¹ Предвид законово установените статут и отговорности на РВО, в организацията от публичния сектор на практика е невъзможно да се приложи изискването на Стандарт 1112 – когато РВО изпълнява или очаква да поеме задължения и/или роли извън дейността по вътрешен одит, задължително да се предприемат мерки за ограничаване на накърняването на неговата независимост или обективност. ЗВОПС изрично постановява, че РВО и вътрешните одитори нямат право да осъществяват функции и дейности в организацията, различни от дейността по вътрешен одит.

Логиката на тази законова забрана произтича от това, че възлагането на каквато и да е дейност, извън тази по вътрешен одит на РВО означава, че в следствие тази дейност не може да бъде одитирана от ЗВО. РВО единствен е оправомощен да организира, координира и разпределя задачите за изпълнение между вътрешните одитори, съобразно техните знания и умения, да одобрява плановете за конкретните одитни ангажименти, да докладва резултатите от одитните ангажименти, да докладва за всички случаи, в които е бил ограничен обхватът на дейността по вътрешен одит и има достъп до председателя и до членовете на одитния комитет и участва в заседанията на комитета. РВО не може да бъде заместен в тези отговорности, а това означава, че има възможност да опорочи обективността и независимостта на всеки одитен ангажимент за увереност, на дейност, различна от дейността по вътрешен одит, която е била възложена на РВО. В тази връзка и предвид изискването всички дейности, процеси, системи в организацията и в организацията от нейната система да бъдат обект на вътрешен одит, ЗВОПС въвежда горепосочената забрана, която дерогира Стандарт 1112.

активи, документация и информация.

Вътрешните одитори поддържат безпристрастно отношение, което им позволява да изпълняват одитните ангажменти обективно и по такъв начин, че да вярват в резултатите от своята работа, да не се правят компромиси с качеството и да не подчиняват на други лица преценката си за одита.

Вътрешните одитори няма да имат пряка оперативна отговорност или правомощия по отношение на нито една от одитираните дейности. Съответно, вътрешните одитори няма да прилагат вътрешни контроли, да разработват процедури, да внедряват системи или да извършват друга дейност, която може да наруши тяхната преценка, включително:

- Вътрешният одитор не може да изпълнява одитен ангажмент за даване на увереност, свързан с дейности, които е консултирал, или структури, в които е работил през последната една година;

- Изпълнение на каквито и да било оперативни задължения за МЗХГ и за всички структури в системата на министерството, както и в организациите, участващи в междуправителствени програми или проекти, за управлението на които е отговорно МЗХГ.

Вътрешните одитори ще:

1. разкрият всяко накърняване на независимостта или обективността;
2. проявяват професионална обективност при събиране, оценка и докладване на информация за дейността или процеса, обект на одит;
3. извършват оценка на всички налични и уместни факти и обстоятелства;
4. вземат всички необходими предпазни мерки, за да избегнат влияние във връзка със собствените си интереси или от други лица при извършване на професионалните си задължения.

Директорът на дирекция „Вътрешен одит“ следва да разкрие пред министъра на земеделието, храните и горите и одитния комитет всяка намеса и свързаните с нея последици при определяне на обхвата на вътрешния одит, извършването на работа и/или докладването на резултатите. Директорът на дирекция „Вътрешен одит“ трябва да уведоми незабавно министъра на земеделието, храните и горите ако установи, че независимостта или обективността могат да бъдат накърнени.

Във връзка със Стандарт 1110 – „Организационна независимост“, директорът на дирекция „Вътрешен одит“ трябва да заяви пред Одитния комитет, поне веднъж годишно, организационната независимост на вътрешния одит, след което да докладва на министъра на земеделието, храните и горите.

IV. ПРАВА И ПРАВОМОЩИЯ

При осъществяване на одитната дейност директорът на дирекция „Вътрешен одит“ и вътрешните одитори имат право:

1. на свободен достъп до ръководството, одитния комитет, целия персонал и всички активи на министерството, във връзка с осъществяването на одитната дейност;

2. на достъп до цялата информация, както и до всички документи, включително и електронни, които се съхраняват в организацията и са необходими за осъществяването на одитна дейност при спазване на ограниченията или специалния ред за достъп, предвидени със закон;

3. да изискват от отговорните длъжностни лица сведения, справки, становища, документи и друга информация, необходима във връзка с одитната дейност.

Директорът на дирекция „Вътрешен одит“ и вътрешните одитори са длъжни да не разгласяват и да не предоставят информацията, станала им известна при или по повод осъществяването на дейността им, освен в случаите, предвидени в закон.

V. ОТГОВОРНОСТИ НА РЪКОВОДИТЕЛЯ НА ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ И ВЪТРЕШНИТЕ ОДИТОРИ

Директорът на дирекция „Вътрешен одит“ и вътрешните одитори осъществяват дейността по вътрешен одит, като отговарят за:

- спазване на ЗВОПС, Стандартите, Етичния кодекс на вътрешните одитори, Статута на дирекция „Вътрешен одит“ и утвърдената от министъра на финансите методология за вътрешен одит в публичния сектор;

- неразкриване на информация, станала им известна във връзка с осъществяване на дейността с изключение на случаите, предвидени в закона;

- разработване на тригодишен стратегически план за дейността на дирекция „Вътрешен одит“, базиран на оценка на риска и в съответствие със стратегическите цели на министерството на земеделието, храните и горите, стратегическите цели и обхвата на вътрешния одит. Стратегическият план се съгласува от одитния комитет и се утвърждава от министъра на земеделието, храните и горите след предварително обсъждане;

- изготвяне на годишен план за дейността на дирекция „Вътрешен одит“, базиран на стратегическия план и на оценката на риска. Предложените от министъра на земеделието, храните и горите одитни ангажименти за консултиране се включват в годишния план след обсъждането им с директора на дирекция „Вътрешен одит“. Министърът на земеделието, храните и горите и директорът на дирекция „Вътрешен одит“ се договарят за обхвата и

времените рамки на всеки одитен ангажимент. Годишният план се съгласува с одитния комитет и се утвърждава от министъра на земеделието, храните и горите, след предварително обсъждане;

- изпълнението на одитни ангажименти за увереност, като вътрешните одитори изготвят одитен план, оценка на риска и работна програма. Същите се одобряват от директора на дирекция „Вътрешен одит“. Директорът на дирекция „Вътрешен одит“ сам определя одитните техники, наблюдава работата на одитора/одиторския екип и представя на министъра на земеделието, храните и горите резултатите от извършения одитен ангажимент;

- извършване на одитни ангажименти за консултиране по инициатива на министъра на земеделието, храните и горите, преди поемането на които директорът на дирекция „Вътрешен одит“ следва да оцени:

- дали вътрешните одитори притежават необходимите знания и умения за изпълнение на одитния ангажимент;

- дали съществува вероятност да бъдат накърнени независимостта или обективността на вътрешните одитори във връзка с извършването на предложени консултантски услуги.

- осигуряване на ефективно и ефикасно осъществяване на одитните ангажименти и изпълнението на одитния план. Вътрешните одитори носят персонална отговорност за констатациите, изводите и препоръките, изготвени от тях;

- разработване и прилагане на програма за осигуряване на качеството и за усъвършенстване на одитната дейност, включваща вътрешни и външни оценки;

- своевременно докладване на резултатите от одитните ангажименти на министъра на земеделието, храните и горите и проследяване изпълнението на дадените в одитните доклади препоръки;

- въвеждане на вътрешни правила и процедури за прилагането на законовите изисквания, Стандартите, наръчниците, указанията и методологията, съобразно спецификите на МЗХГ;

- проследяване на препоръките и предприетите мерки и периодично докладване на министъра на земеделието, храните и горите за всички мерки, които не са ефективно приложени;

- планиране и предприемане на мерки, гарантиращи, че дирекция „Вътрешен одит“ в Министерството на земеделието, храните и горите колективно притежава или придобива знания, умения и други компетентности, необходими за изпълнение на изискванията на ЗВОПС, Стандартите, Статута и утвърдената от министъра на финансите методология за вътрешен одит в публичния сектор.

- директорът на дирекция „Вътрешен одит“ докладва своевременно на министъра на земеделието, храните и горите всяко ограничение на ресурсите, нужни за изпълнение на годишния план.

VI. ДОКЛАДВАНЕ

Директорът на дирекция „Вътрешен одит“:

- уведомява незабавно министъра на земеделието, храните и горите за идентифицирани от вътрешните одитори индикатори за измама и дава предложения за предприемане на мерки и уведомяване на компетентните органи. Съгласно чл. 30, ал. 2 от ЗВОПС, в случай, че министърът на земеделието, храните и горите не предприеме действия в 14-дневен срок от докладването, директорът на дирекция „Вътрешен одит“ уведомява компетентните органи и одитния комитет.

- организира изготвянето на шестмесечни доклади за дейността на дирекция „Вътрешен одит“, които представя и при необходимост обсъжда с министъра на земеделието, храните и горите. Докладът за първото шестмесечие на годината се представя в срок до 31 август на текущата година.

- организира изготвянето на годишен доклад за дейността на дирекция „Вътрешен одит“ и обобщен годишен доклад за дейността по вътрешен одит, който съдържа информация от представените годишни доклади на звената за вътрешен одит във второстепенните разпоредители с бюджет към МЗХГ, търговските дружества и държавните предприятия към министъра на земеделието, храните и горите. Обобщеният годишен доклад се представя на министъра на земеделието, храните и горите в срок до 28 февруари на следващата година, като при необходимост се обсъжда с министъра и с одитния комитет.

- присъства на срещите с ръководството на министерството по въпроси на вътрешния одит, обсъжда и докладва въпроси, свързани с одитната дейност и дейността на министерството. Докладва за идентифицирани съществени рискове и въпроси, свързани с контрола, рисковете от измами, управлението и други, които могат да повлияят негативно върху постигане целите на министерството.

- провежда срещи с министъра по въпроси, свързани с дейността по вътрешен одит.

- при необходимост запознава одитния комитет с одитните доклади за извършени одитни ангажименти и по всички значими въпроси, свързани с вътрешния одит в министерството.

- докладва спазването на Етичния кодекс и Стандартите.

VII. ОТГОВОРНОСТИ НА МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ ПО ОТНОШЕНИЕ ДЕЙНОСТТА ПО ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Министърът на земеделието, храните и горите:

- осигурява необходимите за ефективното функциониране на дирекция „Вътрешен одит“ ресурси, в т.ч.: персонал, оборудване, материална база/помещения за работа и други;
- одобрява привличането на външни експерти, когато са необходими специални знания и умения, свързани с изпълнението на конкретен одитен ангажимент, след предложение от директора на дирекция „Вътрешен одит“;
- осигурява съдействието на всички длъжностни лица в министерството на земеделието, храните и горите във връзка с изпълнението на одитните ангажименти;
- утвърждава План за действие за изпълнението на дадените препоръки, изготвен и представен от ръководител на одитирана единица. Утвърденият План се представя на директора на дирекция „Вътрешен одит“ от одитираната единица за сведение и проследяване изпълнението на препоръките;
- в срок до 14 дни от докладваните от директора на дирекция „Вътрешен одит“ идентифицирани индикатори за измама уведомява компетентните органи;
- предоставя на дирекция „Вътрешен одит“ наръчниците, указанията и другата методология по вътрешен одит, изпратени от Министерството на финансите, както и всякаква друга кореспонденция, свързана с дейността по вътрешен одит, покани за обучения, семинари и др;
- изпраща обобщения годишен доклад на министъра на финансите в срок до 10 март на следващата година чрез Информационната система за финансово управление и контрол и вътрешен одит.

VIII. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА ПО ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Директорът на дирекция „Вътрешен одит“:

1. съгласно чл. 29 от ЗВОПС осигурява разработването и прилагането на Програма за осигуряване на качеството и за усъвършенстване на дейността по вътрешен одит, която да обхваща аспекти от функционирането и управлението на дейността по вътрешен одит – включително консултантските ангажименти и да включва вътрешни и външни оценки. Програмата се представя от директора на дирекция „Вътрешен одит“ на министъра за

утвърждаване;

2. следи за извършването на текущи и периодични прегледи, съгласно описаните в Програмата за качество процедури;

3. при изпълнението на одитните ангажименти за увереност възлага на служител от дирекцията да осъществи надзор върху работата по ангажимента. Служителят, на когото е възложено да осъществява надзора, съгласува одитния доклад, с което удостоверява пред директора, че одитния ангажимент отговаря на изискванията на ЗВОПС и констатациите, изводите и препоръките са обективни и обосновани;

4. изготвя указания във връзка с работния процес в дирекцията и информира вътрешните одитори за изпълнението им.

IX. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДРУГИ ОРГАНИЗАЦИИ

1. Директорът на дирекция „Вътрешен одит“ координира взаимодействието с външните одитори от Сметната палата и други одитори, като при необходимост им предоставя информация за стратегическите и годишни планове за дейността по вътрешен одит, докладите от одитните ангажименти, становища и други въпроси, свързани с одитната дейност въз основа на депозирано писмено искане до министъра на земеделието, храните и горите.

2. Директорът на дирекция „Вътрешен одит“ подпомага и координира отношенията на одитния комитет с външните одитори.

3. При планиране на одитни ангажименти, свързани с междуведомствени програми/проекти, директорът на дирекция „Вътрешен одит“ координира годишния план със звената за вътрешен одит на организациите, участващи в тези програми/проекти. Координирането е под формата на взаимно запознаване.

4. Директорът на дирекция „Вътрешен одит“ подготвя за изпращане от министъра на земеделието, храните и горите всички необходими документи и материали, изисквани от дирекция „Методология на контрола и вътрешен одит“ в Министерство на финансите, за вътрешен одит във връзка с осъществяване на функциите му.

X. МОНИТОРИНГ

Статутът на дирекция „Вътрешен одит“ е предмет на мониторинг и периодично актуализиране, свързано с промени във външните и вътрешни фактори, оказващи влияние върху дейността по вътрешен одит, като промени в нормативната уредба и/или структурни промени в министерството, водещи до промяна в състава на звената, обект на одитиране.

Мониторингът се извършва ежегодно, преди изготвяне на годишния доклад за дейността на дирекцията, като резултатите от него се отразяват в раздел V „Предложения за развитие на дейността по вътрешен одит през следващ отчетен период“ от доклада.

Когато след извършване на мониторинга се установи необходимост от актуализиране на действащия Статут, същият се изменя и допълва по реда на чл. 27, ал. 1 от ЗВОПС.

С цел повишаване на ефективността на одитната дейност всяка от страните може да предлага изменения и/или допълнения на Статута.

Оповестяването на Статута става чрез публикуването му на вътрешната електронна страница Intranet в сектор „Документи“ на дирекция „Вътрешен одит“.

Настоящият Статут влиза в сила от датата на подписването му от министъра на земеделието, храните и горите.

11/10/2020

X *Десислава Танева*

ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

Министър на земеделието, храните и горите

Signed by: Desislava Zhekova Taneva

9.11.2020 г.

X

СИЛВИЯ РУСИНОВА

Директор на дирекция "Вътрешен одит"

Signed by: Silvia Kostadinova Rusinova